

3 KLEINE WEERD

Uit: G. Kurstjens, B. Peters & P. Calle. 2008. Maas in Beeld. Resultaten van 15 jaar ecologisch herstel. Gebiedsrapport 1: Bovenmaas en Grensmaas. Kurstjens Ecologisch Adviesbureau, Beek-Ubbergen/Bureau Drift, Berg en Dal, www.drift.nl.

Riviertraject: Stadsmaas
 Provincie: Limburg
 Gemeente: Maastricht
 Stad/dorp: Maastricht
 Start natuurontwikkeling: 1994
 Eigendom: Stichting het Limburgs Landschap (beheer), Rijkswaterstaat en particulieren
 Oppervlakte: 12,5 ha
 Toegankelijkheid: vrij toegankelijk

Soortgroep	Voor natuurontwikkeling		Na natuurontwikkeling		Beoordeling ontwikkeling
	Aantal bijzondere soorten (* = alle soorten)	waarvan op Rode Lijst	Aantal bijzondere soorten (* = alle soorten)	Waarvan op Rode Lijst	
Flora	3	2	32	11	
Broedvogels	5	3	Ca. 10	3-4	
Dagvlinders *	?	0	27	6	
Libellen *	ca. 5	0	11	0	
Sprinkhanen *	4	0	5	1	
Overige groepen					Dwergmuis, Ondergrondse woelmuis

3.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Figuur 3.1 Overzichtskartaal onderzoeksgebied.

Het natuurgebied Kleine Weerd ligt midden in de stad Maastricht, op het traject van de Boven- of Stadsmaas (figuur 3.1). Van oorsprong was dit traject een ondiepe, lokaal vlechtende grindrivier met veel eilanden en grindbanken (figuur 3.2 en 3.3). Het huidige natuurgebied bestaat voor een deel uit het restant van het vroegere eiland 'Kleine Weerd'. In het terrein ligt het restant van de oude Maasgeul die rond het eiland liep in de vorm van een afwateringssloot (Overmars, 1991; Peters, 2006b).

Rond 1850/60 werden plannen opgesteld voor de grootschalige normalisatie en kanalisatie van de Bovenmaas. Deze werken werden ingezet in de tweede helft van de 19^e eeuw, maar vooral uitgevoerd in de eerste helft van de 20^e. De rivier werd op een vaste breedte gebracht, bochten werden uit de rivier gehaald, eilanden verdwenen, oevers werden verstevigd en de vaargeul werd door de aanleg van strekdammen en kribben steeds beter bevaarbaar gemaakt. Een ander gevolg was dat de nevengeul van de Kleine Weerd afgekoppeld raakte van de rivier en steeds verder opslibde. De grootste karakterverandering van dit traject vond plaats door de aanleg van de stuw van Borgharen tussen 1918 en 1929. Grindbanken en ondieptes verdwenen en de rivier kreeg een constante, sterk verhoogde laagwaterstand (van ca. 41,5 + NAP voorheen naar 44,06 m +NAP nu). De loop van de Maas ter hoogte van de Kleine Weerd werd in die periode naar het oosten gelegd. Hierbij werd de Maas verbreed en werd een deel van het oude eiland van de Kleine Weerd weggegraven (zie Peters (2006b) voor een uitgebreide historische beschrijving).

In het begin van de 20^e eeuw bestond het eiland de Kleine Weerd uit akkers met langs de oude Maasarm graslanden en verspreid staande bosjes. Op de noordpunt van het eiland lagen de restanten van Fort Randwijck (historisch topatlas). Tot 1994 is de Kleine Weerd intensief agrarisch benut; vooral als akkerland en een klein deel weiland. In 1994 is op initiatief van het Wereld Natuur Fonds en in samenwerking met andere partijen gestart met natuurontwikkeling. Sinds 1994 heeft de vegetatie zich spontaan kunnen ontwikkelen, vanaf het voorjaar van 1995 is gestart met begrazing (Lejeune & Kurstjens, 1996).

3.2 INRICHTING

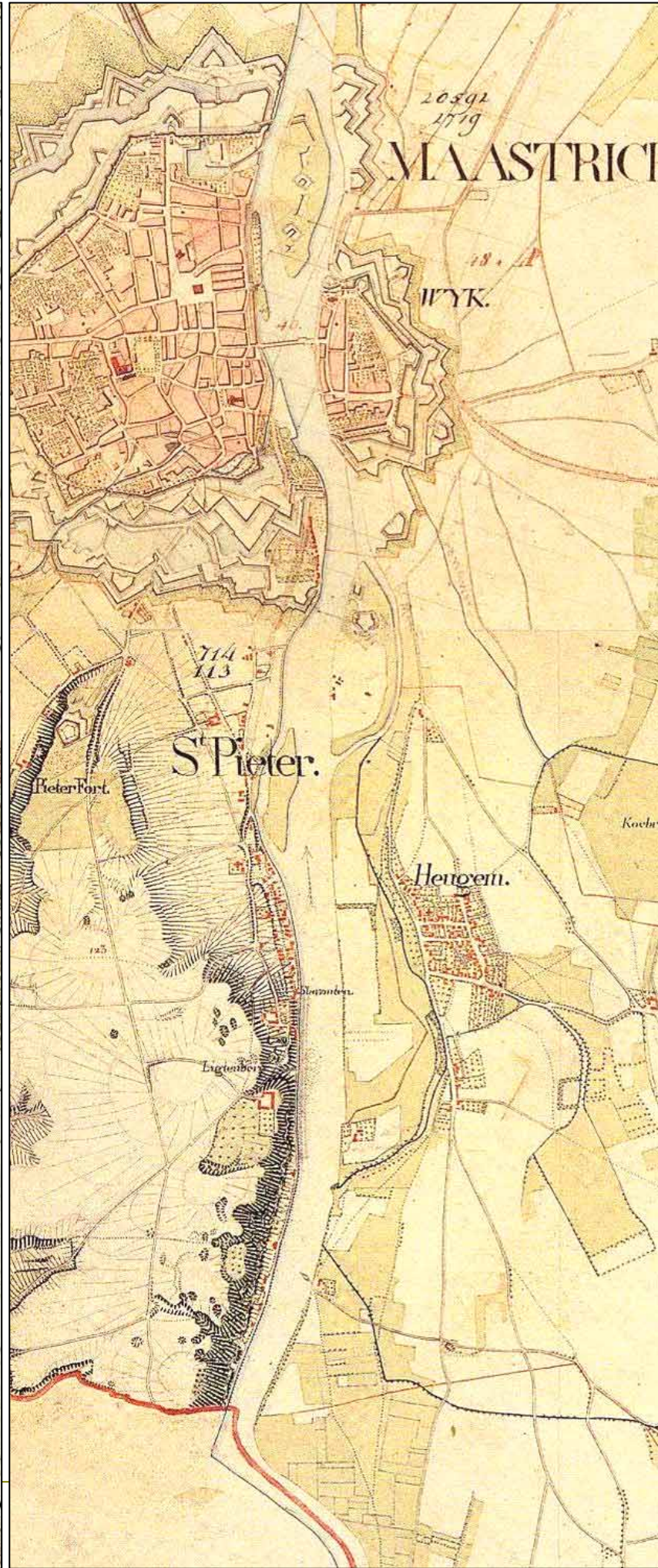
De volgende inrichtingsmaatregelen hebben plaatsgevonden:

- Aanleg van kleine hoogwatervluchtplaats in de zuidoosthoek tegen de Limburglaan (1994);
- Inrichting van een begrazingseenheid met rasters, hekwerken, poortjes en borden (1994);
- Aanleg van een vooroever langs de Maas, waarbij de stenen beschoeiing is verwijderd en ca. 5 m verder in het water is geplaatst (begin 1994);
- Uitbreiding met een voormalige akker van ruim 2 ha aan de zuidzijde (1997);
- Uitrasteren van pad en kade langs de Limburglaan na ongeval met Konikpaard (2000).

Figuur 3.2 Tranchotkaart (1803-1820) van het traject Eijsden-Maastricht.

Figuur 3.3 Eerste topografische kaart (ca. 1840) van het traject rond Heugem en Maastricht.

3.3 BEHEER

- Jaarrondbegrazing met Konikpaarden in een totale dichtheid van ca. 1 dier per 3-4 ha vanaf 1995. In het zomerhalfjaar van 1998 hebben er ook enkele Galloways gelopen.
- Vanaf 2000 vindt seizoensbeweiding plaats met Koniks in een lage dichtheid (ca. 1 dier per 4 ha); waarbij de dieren worden verwijderd bij het eerste hoogwater in het najaar. De kade langs de Limburglaan wordt sinds 2000 gemaaid.

3.4 RESULTATEN

3.4.1 Flora

Situatie voor natuurontwikkeling (tot 1994)

Van de flora zijn uit het verleden geen uitgebreide gegevens bekend, met uitzondering van enkele beschrijvingen van meer bijzondere stroomdalplanten. Uit het Heugemerbroek is o.a. het voorkomen van Aardbeiklaver, Engelse alant en Polei bekend uit weilanden die 's winters inunderen. In weiden nabij het voormalige Fort Randwijck (nu Gouvernement) groeide Karwijvarkenskervel en op restanten van het fort groeide Klein glaskruid (de Wever, 1942/ 1943).

Langs de oever van de Maas groeit in ieder geval sinds 1989 de zeldzame Italiaanse clematis (van der Coelen, 1995).

Voor de start van de natuurontwikkeling groeide er alleen op de kade/berm van de Limburglaan enkele bijzonderheden zoals Gulden sleutelbloem en Ruige leeuwentand (gegevens NHGL). De weerd bestond uit intensief benutte akkers en enkele weilanden zonder bijzondere planten.

Sinds natuurontwikkeling (vanaf 1994)

Door het hoogwater van december 1993 werd veel sediment en zaad aangevoerd op de toen reeds braak liggende grond. Op de akkers vestigden zich veel jonge bomen, struiken en eenjarigen. Langs de heringerichte Maasoever werden in 1994 o.a. Kruidvlier (één plantje) en Rivierfonteinkruid aangetroffen. Elders werden Springzaadveldkers en Rapunzelklokje gevonden maar deze en voorgaande soorten zijn later weer verdwenen (tabel 3.1, figuur 3.5).

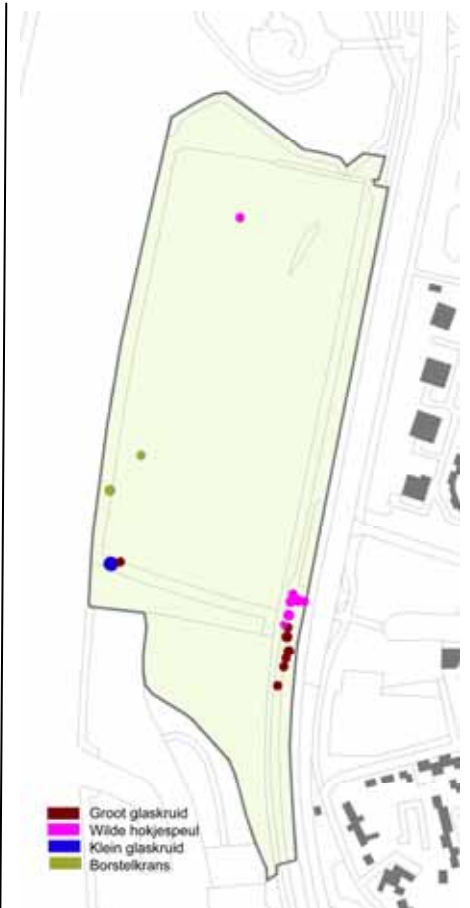
In 1995 (na een tweede extreem hoogwater in januari 1995) groeide het aantal bijzonderheden tot 19. Op de voormalige akkers vestigden zich o.a. Donderkruid, Gevlekte scheerling, Gulden sleutelbloem, Kleine kaardenbol, Kruisbladwalstro, Rode ogentroost, Wilde marjolein, Witte munt en Zomerfijnstraal (figuur 3.4). Langs de (afgekalfde) Maasoever groeiden o.a. IJzerhard, Rijstgras en Spaanse zuring. In de berm van de begraasde Limburglaan werden Behaarde boterbloem en Beemdkroon als nieuwe soorten genoteerd. In latere jaren werden o.a. ook nog Daslook, Groot glaskruid, Moesdistel en Stinkende ballote aangetroffen.

Mede door het grote aandeel akkerland en de forse sedimentatie van de beide hoogwaters ontwikkelde het terrein zich gestaag tot een gebied met uitgebreide en gevarieerde ruigten (Lejeune, 2002) en struwelen.

In 2007 is het terrein zo mogelijk nog ruiger dan in de voorgaande periode en heeft de bos- en struweelvorming zich gestaag doorgezet. De Maasoever is volledig bebost met Zwarte elzen en enkele Schietwilgen, mede doordat de zone achter de vooroeverbestorting is dichtgeslibd. Grote delen van het terrein bestaan uit hoog opgaande struwelen van Gewone vlier, Rode kornoelje en jonge essen, die deels overgroeid zijn met lianen als Bosrank en Hop.

Enkele in 2007 nieuw aangetroffen soorten, zoals Groot glaskruid en Boskortsteel illustreren dat successie zich steeds meer richting hardhoutoibos beweegt.

Daarnaast doen ruigte- en zoomsoorten als Kruisbladwalstro, Wilde marjolein, Kruidend zenegroen en Witte munt het goed. Borstelkrans is een soort die in 2007 voor het eerst werd gevonden en ook in dit rijtje past. Op de hoogwatervluchtplaats

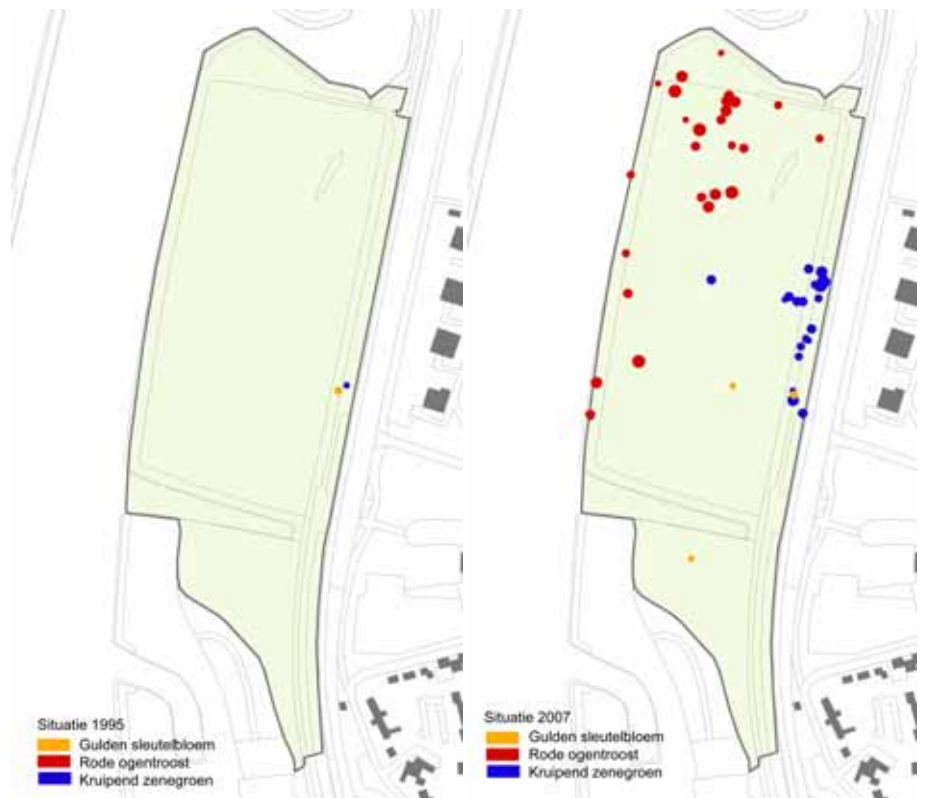
Figuur 3.4a Verspreidingskaart van enkele indicatieve zoom- en mantelsoorten in 1995 en 2007 (Kruisbladwalstro, Wilde marjolein, Ijzerhard en Witte munt). Deze soorten hebben zich vanuit de Maasoever vooral uitgebreid in aangrenzende zones die bij de start van de natuurontwikkeling uit akkers bestonden.

Figuur 3.4b Verspreiding van de zoomsoorten Groot glaskruid, Wilde hokjespeul, Klein glaskruid en Borstelkrans in 2007. Al deze soorten waren in 1995 nog niet aanwezig.

Figuur 3.4c Verspreiding van Gulden sleutelbloem, Rode ogentroost en Kruidend zenegroen in 1995 en 2007.

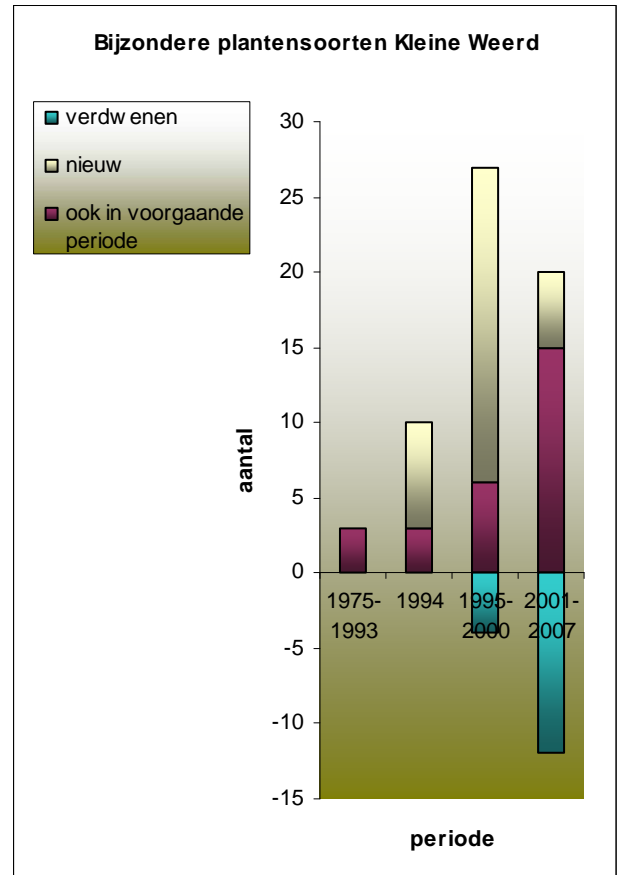
Kleine Weerd herbergt de grootste populatie Groot glaskruid van het Maasdal. Het gaat om een voor de kruidlaag van oobossen kenmerkende soort die elders recent (Eijsder Beemden) en in het verleden (Hochter Bampd, Koningssteen) ook in klein aantal is aangetroffen.

staan enkele exemplaren van Wilde hokjespeul. Daarnaast treffen we IJzerhard en Rode ogentroost in de kortere vegetaties aan. Enkele pioniers zijn verdwenen langs de Maasoever waaronder Rijstgras, Spaanse zuring en Witte waterkers. Wel is voor het eerst Klein glaskruid gevonden.

Tabel 3.1 Voorkomende bijzondere plantensoorten voor en na natuurontwikkeling in de Kleine Weerd.

Soort	1975-1993	1994-2000	2001-2007
Beemdtkroon		*	*
Behaarde boterbloem		*	
Bermooievaarsbek			*
Borstelkrans			*
Boskortsteel			*
Daslook		*	
Donderkruid		*	*
Gevlekte scheerling		*	*
Groot glaskruid		*	*
Gulden sleutelbloem	*	*	*
IJle zegge		*	
Kleine kaardenbol		*	*
Klein glaskruid			*
Kruidvlier		*	
Kruipend zenegroen	*	*	*
Kruisbladwalstro		*	*
Moedistel		*	*
Rapunzelklokje		*	
Rijstgras		*	
Rivierfonteinkruid		*	
Rode ogentroost		*	*
Ruige leeuwentand	*	*	?
Smalle aster		*	*
Spaanse zuring		*	
Springzaadveldkers		*	
Stinkende ballote		*	
Wilde hokjespeul			*
Wilde marjolein		*	*
Witte munt		*	*
Witte waterkers		*	
IJzerhard		*	*
Zomerfijnstraal		*	*
Totaal	3	27	20

Figuur 3.5 Overzicht van de ontwikkeling van het aantal indicatieve plantensoorten in de Kleine Weerd in de periode voor natuurontwikkeling, in het startjaar 1994 en de periode 1995-2000 en 2001-2007.

3.4.2 Broedvogels

Situatie voor natuurontwikkeling (tot 1994)

Van de situatie voor de start van het project zijn geen broedvogelgegevens bekend. Naar verwachting kwamen in het landbouwgebied en de randen ervan (struweel) ca. 5 bijzondere soorten voor (Fuut, Patrijs, Veldleeuwerik, Spotvogel en Grasmus).

Sinds natuurontwikkeling (1994-2007)

Gedurende de periode 1994 t/m 2004 zijn alle broedvogels jaarlijks geïnventariseerd waardoor er een goed beeld is van de ontwikkelingen. Van de recente ontwikkeling (2005-2007) ontbreken nauwkeurige gegevens. Overigens vindt sinds 2003 wel nestenonderzoek plaats door Peter Alblas.

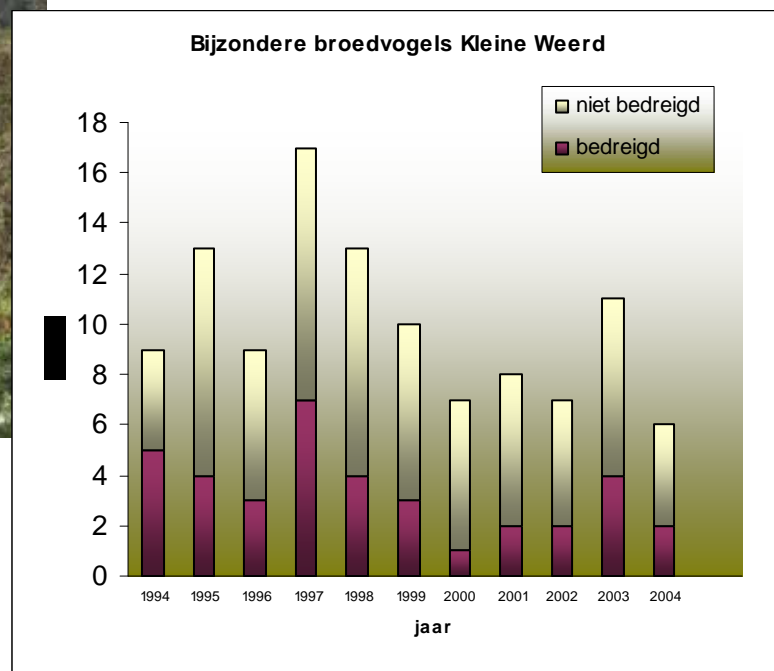
Vanaf de start van het project nam het aantal bijzondere soorten toe om in 1997 een piek te bereiken en vervolgens geleidelijk weer wat af te nemen (figuur 3.6). Ook het totale aantal territoria bereikte in 1997 een piek met ca. 150 territoria, waaronder maar liefst 62 van de Bosrietzanger (Bonder, 2003). Het terrein verkeerde dat jaar overwegend in een ruigtefase deels met een pionierkarakter (o.a. open bodem) dat

Linksboven de voormalige weidjes van Kleine Weerd in 1995 (foto Frans Schepers). Rechtsboven en linksonder de zelfde locatie met ruigtes en verrijgd grasland en op de achtergrond oobosontwikkeling.

Figuur 3.6 Overzicht van het aantal bijzondere soorten broedvogels van de Kleine Weerd gedurende de tijd.

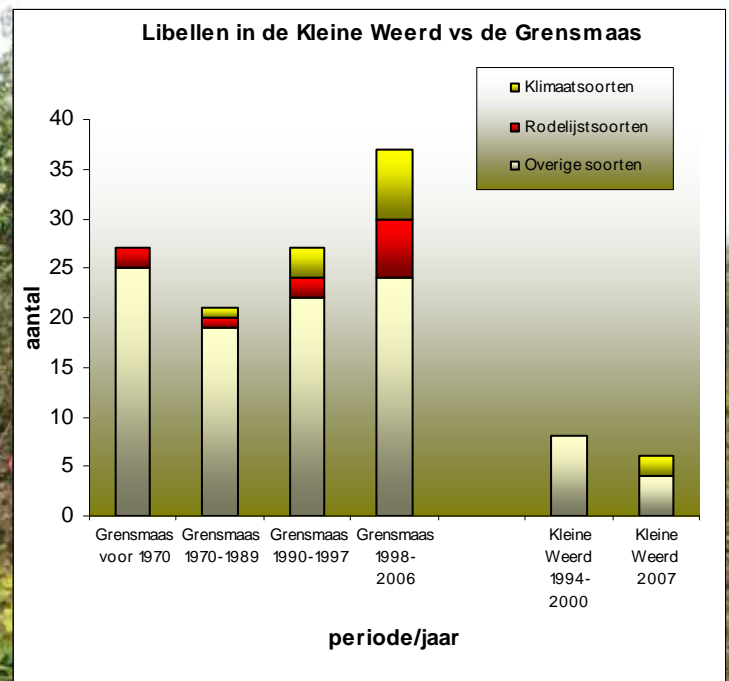
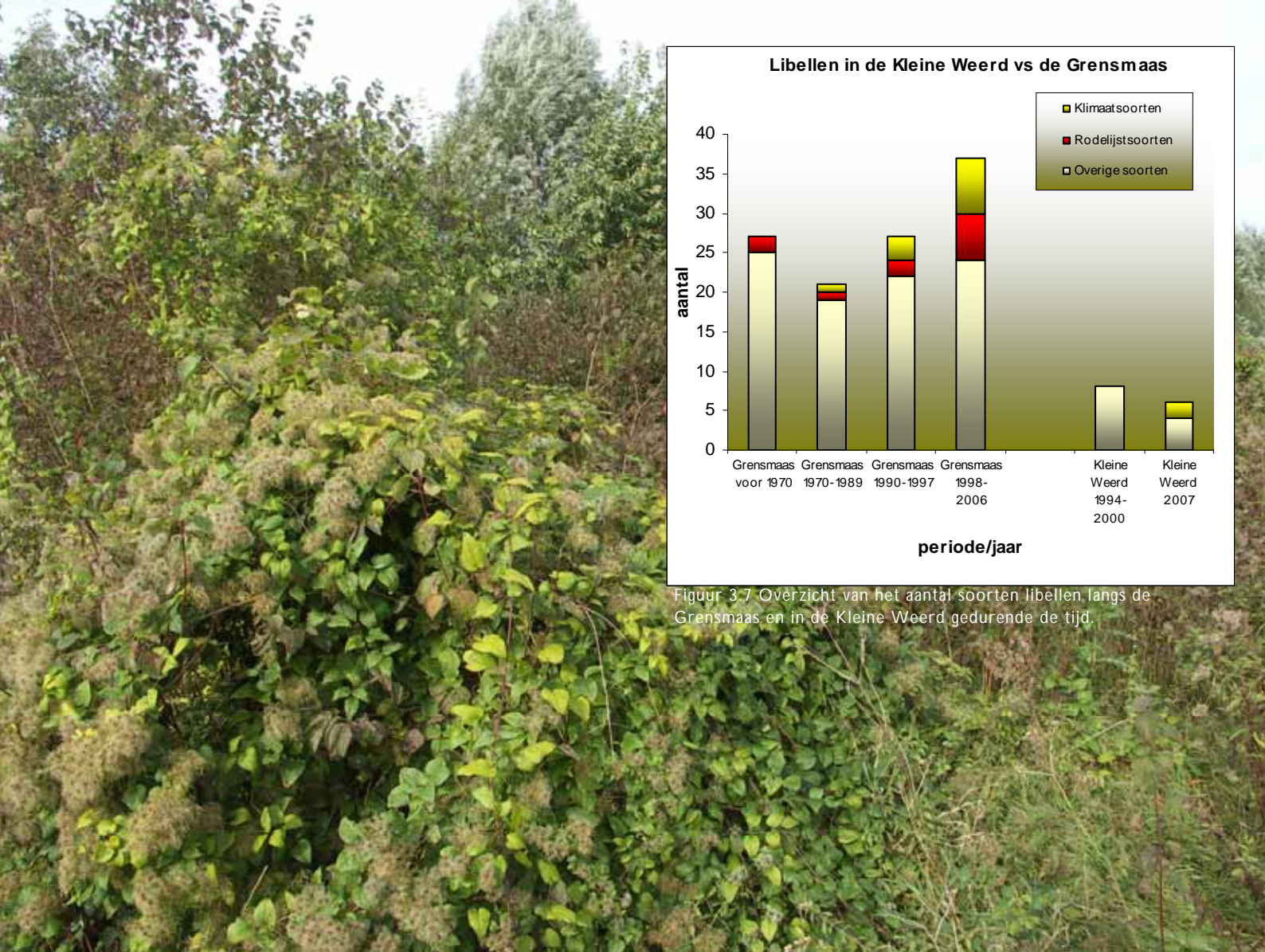
aantrekkelijk is voor een grote groep pionier- en ruigtevogels. Later is de ruigte verdicht en grotendeels in struweel overgegaan. De recente geringe afname van het aantal soorten heeft o.a. te maken met het definitief verdwijnen van agrarische en pioniersoorten en de afname van ruigtesoorten.

Geconcludeerd kan worden dat de broedvogelsamenstelling geleidelijk is veranderd van cultuurvolgers (Patrijs, Veldleeuwerik) via ruigtesoorten (Blauwborst, Sprinkhaanzanger) naar struweel- en bossoorten (Gaai, Nachtegaal, Spotvogel, Zomertortel). Incidenteel zijn bijzonderheden vastgesteld zoals Kwartelkoning (1 in 1997), Kwartel (1 in 2000), IJsvogel (vrijwel jaarlijks 1 vanaf 2001), Oeverzwaluw (tot 1999 in zeer klein aantal), Nachtegaal (1 in 2006), Putter (1 in 2004) en Roodborsttapuit (1 in 2004). Naarmate het oobos ouder wordt, zal het aantal soorten broedvogels geleidelijk weer wat kunnen groeien.

3.4.3 Libellen

Voor natuurontwikkeling (voor 1994)

Er zijn geen historische data bekend.

Figuur 3.7 Overzicht van het aantal soorten libellen langs de Grensmaas en in de Kleine Weerd gedurende de tijd.

Bosrankbegroeiing op spontaan gevestigd bos en struweel met o.a. Rode kornoelje, Gewone vlier en Gewone es.

Sinds natuurontwikkeling (1994-2007)

De soortenrijkdom aan libellen is gering (figuur 3.7) maar er zijn dan ook weinig geschikte voortplantingswateren. Naast de gestuwde Maas zijn dat de oude Maasloop, het Papenwater en de Heugemse afwatering.

In 1994/1995 zijn slechts vijf algemeen voorkomende soorten gezien in een klein aantal. Uit andere jaren zijn nog losse meldingen bekend van Platbuik (1997), Vuurjuffer (1999) en Viervlek (2000).

Het onderzoek in 2007 leverde eveneens maar 6 soorten op waaronder veel Kleine roodogjuffers en één Vuurlibel. Het gebied behoort daarmee tot een van de soortenarmste libellengebieden langs de Maas.

3.4.4 Dagvlinders

Voor natuurontwikkeling (periode 1970-1993)

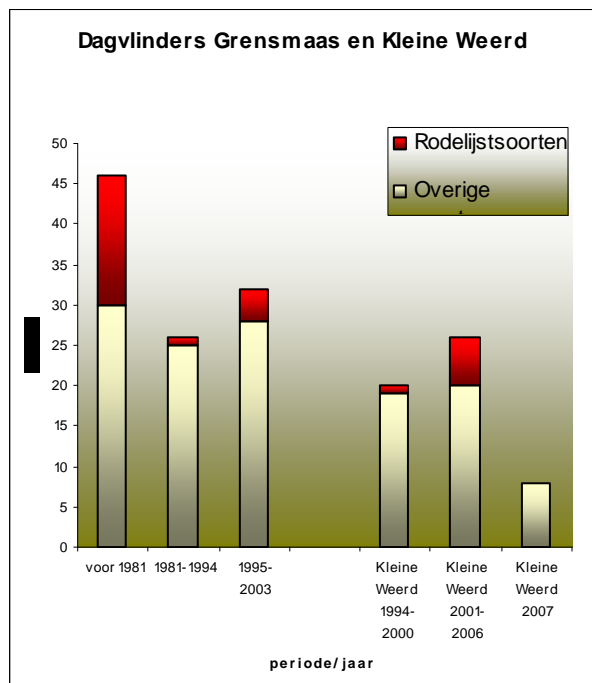
Uit deze periode zijn geen specifieke waarnemingen bekend. Aangenomen moet worden dat het aantal soorten dagvlinders in het intensief benutte agrarische cultuurland voor 1994 zeer laag lag.

Sinds natuurontwikkeling (1994-2007)

In 1994 en 1995 zijn in totaal 10 soorten waargenomen waaronder zich voortplantende Koninginnepages (rupsen op Gewone engelwortel) en een Oranje luzernevlinder. Een graslandsoort als Bruin zandoogje werd toen nog niet gezien (Lejeune & Kurstjens, 1997). In het invasiejaar 1996 werden meer dan 1000 Distelvlinders gezien boven de distelruigten van de Kleine Weerd.

Vanaf 1998 ligt er een vaste monitoringsroute voor dagvlinders die jaarlijks is onderzocht. In de periode 1998-2000 werden 8-13 soorten geteld en zijn er in totaal 15 soorten gezien waaronder opnieuw Koninginnepage en enkele Bruine zandoogjes en Icarusblauwtjes. Ook werden Argusvlinder, Groot dikkopje, Landkaartje en Oranjepijpje eenmaal gezien (Hazenberg & Verschoor, 2001). Tussen 2001 en 2006 zijn op deze route enkele nieuwe soorten gezien: Bruin blauwtje (2001), Boswitje en Citroenvlinder (2003), Bont zandoogje en Zwartspriddikkopje (2006) (G.

Verschoor). In totaal zijn vanaf 1998 22 soorten dagvlinders op de route gezien.

Figuur 3.8 Overzicht van het aantal soorten dagvlinders langs de Grensmaas en in de Kleine Weerd gedurende de tijd.

Uit andere jaren zijn nog losse waarnemingen verricht van bijzonderheden zoals Oranje luzernevlinder (1998, 2003, 2004), Gele luzernevlinder (2004), Kleine parelmoervlinder (30 juli 2003) en op 16 maart 2004 zijn zowel een Grote vos als een Rouwmantel gezien (archief NHGL). In 2007 zijn er slechts 8 soorten waargenomen waaronder Gele luzernevlinder en Koninginnepage. Grasland- en zoomsoorten waren geheel afwezig.

Sinds de start van de natuurontwikkeling zijn in totaal 27 soorten in de Kleine Weerd gezien. Hoewel dit een aanzienlijk aantal is (langs de gehele Maas zijn 31 soorten gezien) waaronder maar liefst zes bedreigde soorten, dient toch te worden geconcludeerd dat het gebied momenteel vrij soortenarm is (zie kolom 2007 in figuur 3.8). Veel soorten zijn slechts eenmalig gezien (zwerfers) en populaties ontbreken. Het geringe aantal soorten dagvlinders met populaties heeft vooral te maken met het vrijwel ontbreken van bloemrijk grasland. De grote soortenrijkdom geeft overigens wel een goede indicatie voor de potentiële soortenrijkdom van natuurgebieden in het Zuidelijk Maasdal.

3.4.5 Sprinkhanen

Voor natuurontwikkeling (tot 1994)

Er zijn geen historische data bekend.

Sinds natuurontwikkeling (vanaf 1994)

De soortenrijkdom aan sprinkhanen was in 1994/1995 beperkt tot vier algemeen verspreide soorten. In 2007 werden tientallen Gouden sprinkhanen aangetroffen in de begraasde ruigten in vooral de noordwesthoek van het terrein. De populatie is geconcentreerd op een kleine oppervlakte met grazige vegetaties. Grote delen van het terrein zijn ongeschikt voor sprinkhanen omdat ze te verruigd zijn.

3.4.6 Overige soortgroepen

Er zijn waarnemingen bekend van o.a. Gewone pad en Bruine kikker, waarvan laatste zich in klein aantal voortplant in de oude Maasloop. In 1997 is uitgebreid onderzoek gedaan naar muizen in het gebied en er zijn toen maar liefst acht soorten vastgesteld waaronder Dwergmuis en Ondergrondse woelmuis. Vooral Bos- en Veldmuis waren talrijk. In sommige jaren is het Konijn zeer talrijk, en dit hangt o.a. af van het optreden van hoogwaters. In 2003 waren er ca. 100 burchten in het terrein (P. Alblas). Net ten zuiden van het gebied huisde van 2004-2007 een Bever. Het leefgebied is door ontgrinding in 2007 verstoord. Voorts zijn waarnemingen bekend van Wezel (1995) en Hermelijn (2005). In 2000 zijn na hoogwater sporen van Das aangetroffen op verse slibafzettingen. Het dier is waarschijnlijk afkomstig

Paardenbegrazing langs de Maasoever.

van de St. Pietersberg. Ook Egel en Vos zijn in het terrein aanwezig. Ondanks de geringe oppervlakte herbergt de Kleine Weerd een grote variatie aan zoogdieren.

3.5 WERKING VAN NATUURLIJKE PROCESSEN

3.5.1 Spontane ontwikkeling

In het natuurgebied de Kleine Weerd heeft de vegetatie zich geheel spontaan ontwikkeld. Sinds 2000 wordt de kade van de Limburglaan gemaaid. Het terrein illustreert hoe snel struweel- en oobosontwikkeling in het Maasdal verlopen.

3.5.2 Hydromorfologische processen

De ruimte voor rivierdynamiek is beperkt. De aanwezigheid van een vooroever voorkomt dat er verdere oevererosie kan plaatsvinden.

3.5.3 Begrazing

Het proces van natuurlijke begrazing lijkt niet optimaal te verlopen in de Kleine Weerd. Mede door de geringe oppervlakte wordt slechts één soort grazer ingezet en sinds 2000 wordt vooral gewerkt met verlengde seizoensbeweiding. Doordat de paarden buiten het winterseizoen volop voedsel hebben en ze een voorkeur hebben voor korte vegetaties concentreren de dieren zich slechts op een beperkt aantal plekken in het terrein, die zeer kort worden afgegraasd. Grote stukken worden niet of nauwelijks meer bezocht. Dit leidt tevens tot minder facilitering van konijnen

waardoor kale plekjes extra snel dichtgroeiden. De aanwezigheid van runderen zou al een sterke verbetering opleveren, omdat runderen beter in staat zijn ruigten open te breken waardoor meer variatie ontstaat.

De paarden worden soms gevoerd waardoor zij zich vooral rond het raster nabij het fiets/wandelpad ophouden, en opdringerig gedrag kunnen gaan ontwikkelen.

3.5.4 Kwel

Kwel vanuit hogere plateaus speelt momenteel in de Kleine Weerd geen rol.

Procesbarometer

proces	ruimte voor processen
Spontane ontwikkeling	
Hydromorfodynamiek	
Begrazing	
Kwel	

3.6 CONCLUSIES

3.6.1 Natuurwaarden

De Kleine Weerd laat goed zien hoe snel struweel- en oobos zich kunnen ontwikkelen op voormalige landbouwgronden in het Maasdal. Als voorbeeld van extensieve begrazing functioneert het terrein momenteel minder goed omdat er al geruime tijd geen jaarrondbegrazing meer plaatsvindt en maar één type grazer aanwezig is. Omdat juist in de winterperiode ruigten worden aangepakt, ontbreken bij de huidige seizoensbeweiding grazige open delen en zijn deze vervangen door dichte ruigten.

Ondanks deze beperking en de geringe oppervlakte van het terrein, heeft de natuur geprofiteerd van de mogelijkheden. De soortenrijkdom onder de planten is flink toegenomen met o.a. veel ruigte- en zoomsoorten (Kleine kaardenbol, Kruisbladwalstro, IJzerhard, Rode ogentroost, Wilde marjolein en Witte munt). De ontwikkeling richting hardhoutoobos bewijzen de vondsten van Boskortsteel,

Borstelkrans en Groot glaskruid. In zijn algemeenheid is de soortenrijkdom in de laatste jaren echter weer wat achteruit gegaan.

De broedvogelbevolking is ook meegeëvolueerd met de vegetatiesuccessie, waarbij cultuurvolgers (Patrijs) plaats hebben gemaakt voor ruigtesoorten (Bosrietzanger, Blauwborst, Sprinkhaanzanger), die op hun beurt weer worden opgevolgd door struweel- en bossoorten (Spotvogel, Zomertortel).

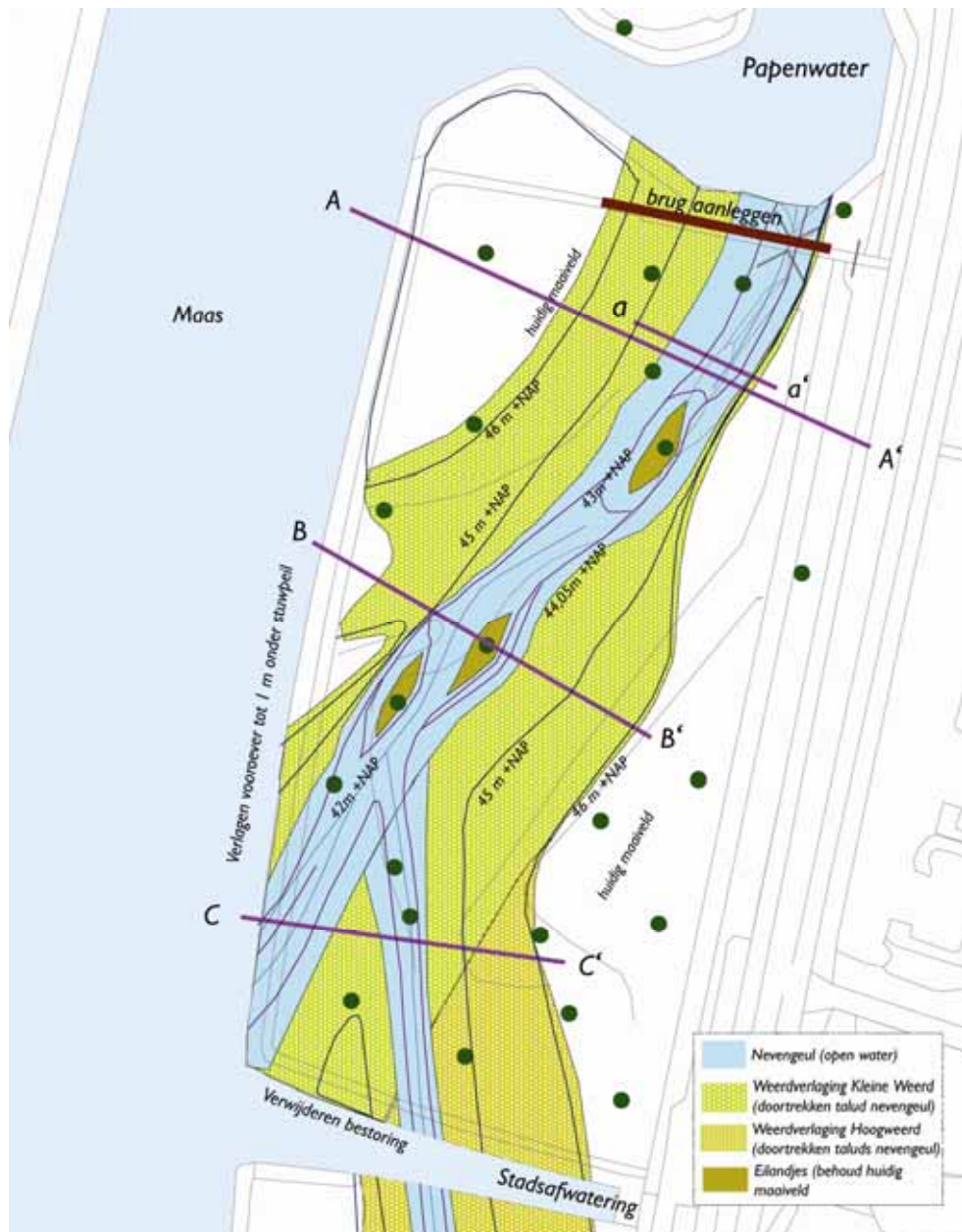
De variatie aan insectensoorten is lang niet zo groot als in andere natuurterreinen langs de Maas, vooral door het ontbreken van tal van biotopen (pioniersituaties, moeras en bloemrijke graslanden). Mede door de nabijheid van de St. Pietersberg is een groot aantal dagvlinders gezien (27) waaronder veel zeldzaamheden (Boswitje, Bruin blauwtje). Het gaat echter veelal om incidentele zwervers en het aantal soorten dagvlinders met vaste populaties is gering.

3.6.2 Ideeën en aanbevelingen

- Door de aanleg van een nevengeul kan het terrein sterk aan waarde winnen. Momenteel wordt door Rijkswaterstaat Limburg samen met andere partijen een plan uitgewerkt voor zo'n nevengeul (Peters, 2006b). Dit plan is opgenomen als Kaderrichtlijn Water-doelstelling. Naast natuurontwikkeling moet dit project de hydraulische opstuwing door bosontwikkeling terugbrengen en meer doorstroming van het Papenwater creëren (zie figuur 3.9). Bijkomend voordeel van de thans voorgestelde breed uitlopende geul is dat een belangrijk deel van de oude vermeste toplaag verdwijnt, waardoor een veel geschiktere Ausgangssituatie voor een gevarieerde vegetatieontwikkeling kan ontstaan (minder ruigtes). Naar verwachting zal de variatie aan insecten hierdoor kunnen groeien.
- Uitbreiding van het begrazingsgebied van de Kleine Weerd richting de oevers van de zuidelijk gelegen Pietersplas en daarbij ook een adequate hoogwatervluchtplaats realiseren.
- Als onderdeel van de aanleg van de nevengeul kan de vooroeverbestorting tot minimaal een meter onder stuwpeil verlaagd worden (Peters, 2006b);
- Weer overgaan tot jaarrondbegrazing in plaats van seizoensbeweidning.
- Naast de paardenbegrazing ook runderen inzetten of de paarden geheel vervangen door runderen. Daarmee is het bijvoerprobleem in de stad opgelost en kan het talud van de Limburglaan weer worden meebegraasd. Bovendien kunnen runderen beter uit de voeten in meer bosrijke landschappen in tegenstelling tot paarden die een voorkeur hebben voor grotere meer open terreinen.

Met zwerfvuil opgeslibde vooroever bij de Kleine Weerd.

Figuur 3.9 Ontwerp voor een nieuwe nevengeul in de Kleine Weerd (uit: Peters, 2006b).